

INTERNATIONELLT FÖRDRAG OM VÄXTGENETISKA RESURSER FÖR LIVSMEDEL OCH JORDBRUK¹

INLEDNING

De fördragsslutande parterna

är övertygade om att särställningen hos de växtgenetiska resursernas för livsmedel och jordbruk och deras särskilda egenskaper och problem påkallar särskilda lösningar,

är oroade över den ständigt pågående utarmningen av dessa resurser,

är medvetna om att de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk är en gemensam angelägenhet för alla länder, eftersom dessa i stor utsträckning är beroende av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk från annat håll,

inser att bevarande, prospektering, insamling, karakterisering, utvärdering och dokumentering av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk har en avgörande roll i genomförandet av de mål som anges i Romförklaringen om den globala livsmedelsförsörjningen och i den handlingsplan som antogs vid världstoppmötet om livsmedelsförsörjning, liksom i utvecklingen av ett hållbart jordbruk för nuvarande och kommande generationer, samt att utvecklings- och övergångsländernas kapacitet på området snarast måste förstärkas,

konstaterar att den globala handlingsplanen för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk utgör en internationellt godkänd referensram för sådan verksamhet,

inser vidare att växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk utgör ett oundgängligt råmaterial vid genetisk förädling av odlade växter, oavsett om denna sker genom jordbrukares urval, klassiska växtförädlingsmetoder eller modern bioteknik, och att de växtgenetiska resurserna är av grundläggande betydelse för anpassning till oförutsebara miljöförändringar och framtida mänskliga behov,

bekräftar att tidigare, nuvarande och framtida bidrag av jordbrukare över hela världen, i synnerhet från dem som lever i ursprungs- och mångfaldscentrum, för att bevara, förbättra och tillhandahålla dessa resurser är grundvalen för jordbrukarnas rättigheter,

bekräftar även att de rättigheter som erkänns i detta fördrag vad beträffar bevarande, nyttjande, utbyte och försäljning av egenproducerat utsäde och annat förökningsmaterial samt till deltagande i beslutsfattandet om utnyttjandet av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk liksom till rättvis fördelning av nyttan som uppstår vid utnyttjandet, är en faktor av grundläggande betydelse för att förverkliga jordbrukarnas rättigheter och främja dessa rättigheter på nationell och internationell nivå,

¹ Unofficial translation kindly offered by the European Commission.

Please note that pursuant to Article 35 of the Treaty, only the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the Treaty are authentic. Certified true copies of the Treaty in the above-mentioned languages can be requested to the Director-General of the Food and Agriculture Organization of the United Nations in his capacity as depositary of the Treaty under Article 34 thereto.

erkänner att detta fördrag och övriga internationella avtal som är relevanta för detta fördrag bör vara ömsesidigt stödande för att trygga ett hållbart jordbruk och livsmedelssäkerhet,

bekräftar att inget i detta fördrag på något sätt får tolkas som att det leder till en ändring av de rättigheter och skyldigheter som tillkommer de fördragsslutande parterna enligt andra internationella avtal,

förstår att föregående stycke inte har till syfte att inrätta en rangordning mellan detta fördrag och andra internationella avtal,

är medvetna om att de frågor som rör förvaltningen av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk befinner sig i skärningspunkten mellan jordbruk, miljö och handel, och är övertygade om att det bör finnas samverkans effekter mellan dessa sektorer,

är medvetna om sitt ansvar gentemot tidigare och kommande generationer att bevara den globala mångfalden av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk,

inser att staterna när de utövar sina suveräna rättigheter över växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk kan dra ömsesidig fördel av skapandet ett effektivt multilateralt system om förenklat tillträde till en överenskommen del av dessa resurser och en rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning,

önskar sluta ett internationellt fördrag inom ramen för FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, nedan kallat FAO, enligt artikel XIV i dess konstitution,

Har enats om följande:

DEL I - INLEDNING

Artikel 1 - Mål

- 1.1 Målen för detta fördrag är att bevara och hållbart nyttja växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk samt att rättvist fördela den nytta som uppstår vid nyttjandet av dem, i överensstämmelse med konventionen om biologisk mångfald, för ett hållbart jordbruk och livsmedelssäkerhet.
- 1.2 Dessa mål skall nås genom att en stark koppling upprättas mellan detta fördrag, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation och konventionen om biologisk mångfald.

Artikel 2 - Definitioner

I detta fördrag avtal har termerna nedan den betydelse som anges i denna artikel. Definitionerna är inte avsedda att omfatta handeln med råvaror.

In situ-bevarande: bevarandet av ekosystem och naturliga livsmiljöer samt bibehållandet och återställandet av livskraftiga populationer av arter i deras naturliga miljöer och, för domesticerade eller odlade växtarter, i de miljöer där de har utvecklat sina särskiljande egenskaper.

Ex situ-bevarande: bevarandet av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk utanför deras naturliga livsmiljöer.

Växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk: genetiskt material av växtursprung av faktiskt eller potentiellt värde för livsmedel och jordbruk.

Genetiskt material: material av växtursprung, inbegripet vegetativt material och förökningsmaterial, som innehåller funktionella enheter av arvs massa.

Sort: en samling växter inom ett och samma botaniska taxon av lägsta kända nivå, som definieras genom ett reproducerbart uttryck av dess särskiljande och andra genetiska egenskaper.

Ex situ-samling: en samling växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som bevaras utanför deras naturliga miljö.

Ursprungscentrum: ett geografiskt område där en växtart, odlad eller vild, för första gången utvecklat sina särskiljande egenskaper.

Mångfaldscentrum: ett geografiskt område som innehåller betydande genetisk mångfald för odlade arter under *in situ*-förhållanden.

Artikel 3 - Tillämpningsområde

Detta fördrag avser växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

DEL II – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 4 – Allmänna skyldigheter

De fördragsslutande parterna skall se till att deras lagar, föreskrifter och förfaranden är förenliga med de skyldigheter som åligger dem enligt detta fördrag.

Artikel 5 - Bevarande, prospektering, insamling, karakterisering, utvärdering och dokumentering av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk

- 5.1 Varje fördragsslutande part skall, med förbehåll för den nationella lagstiftningen och i samverkan med andra fördragsslutande parter verka för samordnade åtgärder för prospektering, bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk och skall särskilt på lämpligt sätt:
- a) Kartlägga och, med beaktande av tillståndet för och graden av variation inom de befintliga populationerna, inventera de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk, inbegripet dem med potentiell användning och, om möjligt, bedöma varje hot som de är utsatta för,
 - b) Främja insamling av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk samt relevant information om de växtgenetiska resurser som är i fara eller potentiellt användbara,
 - c) På lämpligt sätt uppmuntra och stödja jordbrukares och lokalsamhällets ansträngningar att genom praktisk odling förvalta och bevara sina växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk,
 - d) Främja *in situ*-bevarande av vilda arter som är släkt med odlade växter samt vilda växter för livsmedelsproduktion, inbegripet deras bevarande i naturreservat bland annat genom att stödja de ansträngningar som görs av urbefolkningar och lokalsamhällen,

- e) Samarbeta för att få till stånd ett effektivt och hållbart system för *ex situ*-bevarande och rikta nödvändig uppmärksamhet mot behovet av lämplig dokumentering, karakterisering, förnygring och utvärdering, samt att främja utarbetandet och överförandet av lämplig teknik för att förbättra ett hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk,
- f) Övervaka att livsdugligheten, graden av variation och den genetiska integriteten i samlingar av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk bibehålls.

5.2 De avtalsslutande parterna skall, när så är lämpligt, vidta åtgärder för att begränsa eller, om möjligt, eliminera hot mot växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

Artikel 6 – Hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser

6.1 De fördragsslutande parterna skall utarbeta och upprätthålla en lämplig politik och juridiska åtgärder för att främja ett hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

6.2 Ett hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk kan bland annat omfatta följande åtgärder:

- a) en ändamålsenlig jordbrukspolitik som, när så är lämpligt, uppmuntrar införande och upprätthållande av diversifierade jordbrukssystem som gynnar ett hållbart nyttjande av jordbruksväxternas biologiska mångfald och andra naturresurser.
- b) ytterligare forskning som förstärker och bevarar den biologiska mångfalden genom att maximera variationen inom och mellan arterna, till nytta för jordbrukarna och särskilt för dem som skapar och använder sina egna sorter och tillämpar ekologiska principer för att bibehålla markens bördighet och bekämpa sjukdomar, ogräs och skadliga organismer.
- c) främja, när så är lämpligt, växtförädling som genom samverkan med jordbrukare, särskilt i utvecklingsländerna, stärker kapaciteten att utveckla sorter som är speciellt anpassade till olika sociala, ekonomiska och ekologiska förhållanden, inbegripet i randområdena.
- d) bredda den genetiska basen för odlade växter och öka den genetiska diversiteten i det material som står till jordbrukarnas förfogande.
- e) främja, när så är lämpligt, en ökad användning av lokala och till lokala förhållanden anpassade grödor, sorter och underutnyttjade arter.
- f) uppmuntran av, när så är lämpligt, en ökad användning mångfald av sorter och arter i praktiskt jordbruk, bevarande och hållbart nyttjande av samt etablering av starka kopplingar mellan växtförädling och jordbruksutveckling för att minska de odlade växternas sårbarhet och genetiska utarmning och att främja en ökad global livsmedelsproduktion som är förenlig med en hållbar utveckling.

- g) övervaka och, när så är lämpligt, anpassa förädlingsstrategier och bestämmelser som rör försäljning av sorter och distribution av utsäde.

Artikel 7 – Nationella skyldigheter och internationellt samarbete

- 7.1 Varje fördragsslutande part skall, när så är lämpligt, i sina åtgärder och program för jordbruk och landsbygdsutveckling införliva de åtgärder som anges i artiklarna 5 och 6 och samverka med andra fördragsslutande parter, direkt eller genom FAO och andra relevanta internationella organisationer, vid bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- 7.2 Det internationella samarbetet skall framför allt ha som mål att:
- a) skapa eller förstärka kapaciteten i utvecklings- och övergångsländer i fråga om bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk,
 - b) förstärka de internationella åtgärderna i syfte att främja bevarande, utvärdering, dokumentering, genetisk förbättring, växtförädling, förökning av utsäde samt att, i enlighet med vad som anges i del IV, ge tillträde till och utbyta växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk och lämplig information och teknik,
 - c) bibehålla och förstärka de institutionella åtgärder som åsyftas i del V; samt
 - d) genomföra finansieringsstrategin enligt artikel 18.

Artikel 8 - Tekniskt stöd

De fördragsslutande parterna är överens om att främja att tekniskt stöd beviljas de fördragsslutande parterna, i synnerhet utvecklings- och övergångsländer, genom bilateralt stöd eller lämpliga internationella organisationer i syfte att stimulera genomförandet av detta fördrag.

DEL III – JORDBRUKARNAS RÄTTIGHETER

Artikel 9 – Jordbrukarnas rättigheter

- 9.1 De fördragsslutande parterna erkänner det avsevärda bidrag som lokal- och ursprungssamhällen, liksom jordbrukare från alla jordens regioner, särskilt från ursprungs- och mångfaldscentrum för odlade växter, lämnat och fortsätter att lämna för bevarande och utveckling av växtgenetiska resurser som utgör basen för livsmedels- och jordbruksproduktionen i hela världen.
- 9.2 De fördragsslutande parterna är överens om att ansvaret för att genomdriva jordbrukarnas rättigheter i fråga om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk åligger regeringarna. Alltefter behov och vad som prioriteras bör varje fördragsslutande part när så är lämpligt och med förbehåll för den nationella lagstiftningen, vidta åtgärder för att skydda och främja jordbrukarnas rättigheter, vilket inbegriper följande:
- a) skydd av traditionell kunskap som är relevant i anslutning till de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk.

- b) rätt till rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid nyttjandet av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- c) rätt att delta i beslutsfattande på nationell nivå om frågor som rör bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

9.3 Ingenting i denna artikel skall tolkas som en begränsning av de rättigheter som jordbrukare kan ha när det gäller att bevara, nyttja, byta eller sälja egenproducerat utsäde eller förökningsmaterial, med förbehåll för bestämmelser i den nationella lagstiftningen och när så är lämpligt.

DEL IV – MULTILATERALT SYSTEM FÖR TILLTRÄDE OCH FÖRDELNING AV NYTTA

Artikel 10 – Multilateralt system för tillträde och fördelning av nytta

- 10.1 De fördragsslutande parterna erkänner i sina relationer med andra stater att dessa har suverän rätt till sina egna växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk samt att befogenheten att bestämma om tillträde till dessa resurser tillkommer regeringarna och lyder under nationell lagstiftning.
- 10.2 De fördragsslutande parterna är i utövandet av sin suveräna rätt överens om att upprätta ett multilateralt system som skall vara ändamålsenligt, effektivt och öppet för insyn, såväl för att främja tillträdet till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som för att på en komplementär och ömsesidigt stödjande grund på ett rättvist sätt fördela den nytta som uppstår vid nyttjandet av dessa resurser.

Artikel 11 - Det multilaterala systemets omfattning

- 11.1 För att främja målen om bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk samt en rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning, såsom anges i artikel 1, skall det multilaterala systemet omfatta de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som räknas upp i bilaga I och som fastställts på grundval av kriterierna livsmedelssäkerhet och ömsesidigt beroende.
- 11.2 Det multilaterala systemet, såsom det identifieras i artikel 11.1, skall omfatta samtliga växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som ingår i bilaga I och som står under de avtalsslutande parternas förvaltning och kontroll och som är offentlig egendom. I syfte att uppnå en så fullständig omfattning som möjligt av det multilaterala systemet uppmanar de avtalsslutande parterna alla andra innehavare av de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som ingår i bilaga I, att införliva dessa växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i det multilaterala systemet.
- 11.3 De avtalsslutande parterna är vidare överens om att vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra fysiska och juridiska personer under deras jurisdiktion, som innehar växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk vilka ingår i bilaga I, att införliva dessa växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i det multilaterala systemet.

- 11.4 Inom två år efter det att avtalet trätt i kraft skall det styrande organet utvärdera de framsteg som gjorts för i att införliva de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som avses i artikel 11.3 i det multilaterala systemet. Efter denna utvärdering skall det styrande organet bestämma om tillträdet skall fortsätta att vara förenklat för de fysiska och juridiska personer som avses i artikel 11.3, vilka inte införlivat ovan nämnda växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i det multilaterala systemet, eller om det styrande organet skall vidta någon annan åtgärd som det finner lämpligt.
- 11.5 Det multilaterala systemet skall även omfatta de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som ingår i bilaga I och som bevaras i de internationella jordbruksforskningsinstitutens inom den konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning (CGIAR) *ex situ*-samlingar, enligt artikel 15.1a, och i andra internationella institutioner, enligt artikel 15.5.

Artikel 12 – Förenklat tillträde till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk inom det multilaterala systemet

- 12.1 De fördragsslutande parterna är överens om att förenklat tillträde till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk inom ramen för det multilaterala systemet, såsom det definierats i artikel 11, skall ske i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.
- 12.2 De fördragsslutande parterna är överens om att vidta nödvändiga juridiska eller andra lämpliga åtgärder för att bevilja andra fördragsslutande parter detta tillträde genom det multilaterala systemet. I detta syfte skall sådant tillträde även beviljas fysiska och juridiska personer under samtliga fördragsslutande parters jurisdiktion, med förbehåll för bestämmelserna i artikel 11.4.
- 12.3 Sådant tillträde skall beviljas enligt följande villkor:
- a) Tillträde skall endast beviljas när syftet är användning och bevarande för forskning, förädling och utbildning för livsmedels- och jordbruksändamål, under förutsättning att syftet inte inkluderar användning för kemisk, farmaceutisk eller annan industriell användning för annat än livsmedel eller foder. När det gäller odlade växter med flera användningsområden (livsmedel och icke-livsmedel), skall deras betydelse för livsmedelssäkerheten vara avgörande för deras medtagande i det multilaterala systemet och tillgänglighet för förenklat tillträde.
 - b) Tillträde skall beviljas utan dröjsmål, utan krav på att spåra varje individuellt tillträde och kostnadsfritt. När en betalning är nödvändig, bör den inte överstiga aktuella minimikostnader.
 - c) Samtliga tillgängliga data om materialets identitet och, med förbehåll för tillämplig lag, all annan tillgänglig och relevant beskrivande information som inte är sekretessbelagd, skall ställas till förfogande tillsammans med de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk.

- d) Mottagare av genetiskt material skall inte hävda någon immaterialrätt eller annan rättighet, som begränsar det förenklade tillträdet till de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk, eller till deras genetiska delar eller komponenter, och som avser det genetiska materialet i den form det erhållits från det multilaterala systemet.
- e) Tillträde till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk under utveckling, inklusive material som håller på att utvecklas av jordbrukare, skall stå under förädlarnas kontroll under utvecklingsperioden.
- f) Tillträde till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som skyddas av immaterialrätter och andra äganderättigheter skall beviljas i enlighet med relevanta internationella avtal och nationella lagar.
- g) Mottagarna av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som erhållits inom ramen för det multilaterala systemet och som bevaras, skall ställa dem till det multilaterala systemets förfogande, i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag.
- h) Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i denna artikel är de avtalsslutande parterna överens om att tillträdet till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk *in situ* skall beviljas i enlighet med nationell lagstiftning eller, om sådan lagstiftning saknas, i enlighet med de regler som det styrande organet fastställer.

12.4 I detta syfte skall förenklat tillträde, enligt artiklarna 12.2 och 12.3 ovan, beviljas i enlighet med ett standardavtal för överföring av material (MTA=Material Transfer Agreement), som skall antas av det styrande organet och som innehåller bestämmelserna i artiklarna 12.3a, d och g, liksom bestämmelserna om fördelning av nytta som anges i artikel 13.2d (ii) samt övriga relevanta bestämmelser i detta fördrag, liksom bestämmelsen som anger att mottagaren av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk skall begära att villkoren i standardavtalet skall vara tillämpliga vid överföring av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk till en annan person eller enhet, liksom vid all senare överföring av dessa växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

12.5 De fördragsslutande parterna skall se till att det är möjligt att anföra besvär, i överensstämmelse med tillämpliga rättsliga krav i deras juridiska system, anföra besvär om dessa standardavtal för överföring av material skulle leda till kontraktstvist, och medger att de skyldigheter som följer av dessa standardavtal endast åligger berörda parter i dessa standardavtal.

12.6 De parterna är överens om att i brådskande situationer till följd av katastrofer bevilja förenklat tillträde till lämpliga växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk inom ramen för det multilaterala systemet för att bidra till att i samverkan med hjälpsamordnare återställa jordbrukssystemen.

Artikel 13 – Fördelning av nytta i det multilaterala systemet

- 13.1 De fördragsslutande parterna medger att förenklat tillträdet till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet i sig självt utgör en avgörande fördel för systemet och är överens om att nytta som uppstår skall fördelas opartiskt och på ett rättvist sätt, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.
- 13.2 De fördragsslutande parterna är överens om att nytta som uppstår vid nyttjandet, inbegripet kommersiellt nyttjande, av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk inom ramen för det multilaterala systemet skall fördelas opartiskt och på ett rättvist sätt med hjälp av nedanstående mekanismer: utbyte av information, tillträde till teknik och överföring av denna, kapacitetsförstärkning samt fördelning av den nytta som uppstår vid kommersialisering, med beaktande av prioriterade verksamhetsområden i den rullande globala handlingsplanen och enligt det styrande organets riktlinjer:

a) Utbyte av information

De fördragsslutande parterna är överens om att göra information tillgänglig som bland annat skall omfatta kataloger och inventeringar, information om teknik och resultaten av teknisk, vetenskaplig och socioekonomisk forskning, inbegripet karakterisering, utvärdering och utnyttjande, rörande de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet. Dessa uppgifter skall göras tillgängliga, om de inte är sekretessbelagda, med förbehåll för tillämplig lag och i enlighet med nationella befogenheter. Dessa uppgifter skall göras tillgängliga för samtliga avtalsslutande parter genom informationssystemet i artikel 17.

b) Tillträde till och överföring av teknik

- i) De fördragsslutande parterna förbinder sig att bevilja och underlätta tillträde till teknik för bevarande, karakterisering, utvärdering och nyttjande av de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet. Eftersom viss teknik endast kan överföras genom genetiskt material, skall de avtalsslutande parterna bevilja och underlätta tillträde till sådan teknik och genetiskt material som omfattas av det multilaterala systemet samt till förbättrade sorter och genetiskt material som utvecklats med hjälp av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet, i enlighet med bestämmelserna i artikel 12. Tillträdet till sådan teknik, förbättrade sorter och genetiskt material skall beviljas och/eller underlättas med beaktande av tillämpliga äganderättigheter och lagar rörande tillträde samt i enlighet med nationella möjligheter.
- ii) Tillträde till teknik och dennas överföring till andra länder, särskilt utvecklings- och övergångsländer, skall genomföras genom en serie åtgärder såsom inrättande, upprätthållande och deltagande i temagrupper för olika odlade växter för nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, olika typer av partnerskap för forsknings- och utvecklingssamarbete och kommersiella samriskföretag rörande det

mottagna materialet; utveckling av mänskliga resurser och effektivt tillträde till forskningsanläggningar.

- iii) Tillträde till och överföring av teknik, inbegripet teknik som skyddas av immaterialrätter, och dess överföring, såsom anges i styckena i) och ii) ovan, till utvecklingsländer som är fördragsslutande parter, särskilt de minst utvecklade länderna och övergångsländer, skall genomföras och underlättas med skäliga och mest gynnsamma villkor. Detta gäller i synnerhet teknik för bevarande, liksom teknik avsedd för jordbrukare i utvecklingsländer och särskilt de minst utvecklade länderna och övergångsländer, inbegripet på koncessionella och preferentiella villkor, om man inbördes kommit överens om detta, bland annat med hjälp av partnerskap för forskning och utveckling inom ramen för det multilaterala systemet. Tillträdet och överföringen skall ges på villkor som erkänner och är i överensstämmelse med ett tillräckligt och effektivt skydd för immaterialrätter.

c) Kapacitetsförstärkning

Med hänsyn till utvecklings- och övergångsländernas behov, som de framgår av den vikt länderna fäster vid att förstärka kapaciteten för växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i sina planer och program, när sådana finns, avseende de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet, är de fördragsslutande parterna överens om att ge prioritet i) till att upprätta och förstärka program för teknisk och vetenskaplig utbildning för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, ii) till utveckling och förstärkning av anläggningar för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, särskilt i utvecklings- och övergångsländerna, och iii) till vetenskaplig forskning som företrädesvis och om möjligt skall bedrivas i utvecklings- och övergångsländerna i samverkan med institutioner i dessa länder, samt till utveckling av kapaciteten att bedriva sådan forskning inom områden där den är nödvändig.

d) Fördelning av ekonomiska och andra vinster som uppstår vid kommersialisering

- i) De fördragsslutande parterna är överens om att inom ramen för det multilaterala systemet vidta åtgärder för att åstadkomma kommersiell nyttofördelning genom de privata och offentliga sektorernas medverkan i den verksamhet som anges i denna artikel och genom partnerskap och samarbete, däribland med den privata sektorn i utvecklings- och övergångsländerna, inom forskning och utveckling av teknik.
- ii) De fördragsslutande parterna är överens om att standardavtalet för överföring av material som avses i artikel 12.4 skall innehålla en bestämmelse enligt vilken en mottagare av genetiskt material som kommersialiserar en produkt som är en växtgenetisk resurs för livsmedel och jordbruk och som innehåller material som mottagits från det multilaterala systemet, skall betala en rättvis del av de vinster som uppstår vid kommersialiseringen av denna produkt till den mekanism som avses i artikel 19.3f, förutom när denna produkt utan begränsningar

är tillgänglig för andra för fortsatt forskning och förädling. I sådana fall skall mottagaren som kommersialiserar produkten uppmanas att erlægga denna betalning.

Vid sitt första sammanträde skall det styrande organet bestämma nivån, formen och sättet för betalningen, i enlighet med affärsmässig praxis. Det styrande organet kan bestämma att olika betalningsbelopp skall fastställas för olika kategorier av mottagare som kommersialiserar sådana produkter och det kan även besluta att småjordbrukare i utvecklings- och övergångsländer skall befrias från dessa betalningar. Det styrande organet kan, då och då, ompröva betalningsbeloppen för att uppnå en rättvis och rimlig fördelning av vinsterna och det kan även, inom en femårsperiod från och med att avtalet trätt i kraft, utvärdera om de bestämmelser i standardavtalet för överföring av material som föreskriver obligatorisk betalning även skall vara tillämpliga i fall då produkter kommersialiserats utan begränsning för fortsatt forskning och förädling för andra mottagare.

- 13.3 De fördragsslutande parterna är överens om att de vinster som uppstår vid nyttjandet av de växtgenetiska resurserna för livsmedel och jordbruk, och som fördelas inom ramen för det multilaterala systemet, i första hand bör riktas, direkt eller indirekt, mot jordbrukare i alla länder, i synnerhet utvecklings- och övergångsländer, som bevarar och på hållbart sätt nyttjar växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- 13.4 Vid sitt första sammanträde skall det styrande organet analysera relevanta tillvägagångssätt och kriterier för att inom ramen för den överenskomna strategin för finansiering, som fastställs i artikel 18, erbjuda specifikt stöd för bevarande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i utvecklings- och övergångsländer, vars bidrag till mångfalden av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som omfattas av det multilaterala systemet är betydande och/eller har särskilda behov.
- 13.5 De fördragsslutande parterna medger att möjligheten att till fullo tillämpa den globala handlingsplanen i hög grad beror på ett effektivt genomförande av denna artikel och strategin för finansiering enligt artikel 18, i synnerhet utvecklings- och övergångsländernas möjligheter.
- 13.6 De fördragsslutande parterna skall utreda formerna för en strategi för frivilliga bidrag till fördelningen av vinster, så att den livsmedelsindustri som drar fördel av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk bidrar till det multilaterala systemet.

DEL V - STÖDÅTGÄRDER

Artikel 14 – Den Globala handlingsplanen

Eftersom den rullande globala handlingsplanen för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk är av betydelse för detta fördrag, bör de fördragsslutande parterna verka för att den genomförs på ett tillfredsställande sätt, inklusive genom nationella åtgärder och, när så är lämpligt, genom internationellt samarbete för att skapa en sammanhängande ram för, bland annat kapacitetsförstärkning, tekniköverföring och informationsutbyte, med beaktande av bestämmelserna i artikel 13.

Artikel 15 - *Ex situ*-samlingar av de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk som innehas av de internationella jordbruksforskningsinstitut som stöds av Konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning och andra internationella institutioner

15.1 De fördragsslutande parterna inser betydelsen som de *ex situ*-samlingar av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som förvaltas av de internationella jordbruksforskningsinstitut inom den Konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning (CGIAR), har för detta avtal. De avtalsslutande parterna uppmanar de internationella jordbruksforskningsinstitut att teckna avtal med det styrande organet för sådana *ex situ*-samlingar enligt följande bestämmelser och villkor:

- a) De växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som ingår i bilaga I till detta fördrag och förvaltas av de internationella jordbruksforskningsinstitut, skall vara tillgängliga i enlighet med de bestämmelser som anges i del IV i detta fördrag.
- b) Andra växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk än de som ingår i bilaga I till detta fördrag och som samlats in före ikraftträdandet av detta, och som innehas av internationella jordbruksforskningsinstitut, skall vara tillgängliga i enlighet med bestämmelserna i det standardavtal för överföring av genetiskt material som för närvarande gäller i enlighet med de avtal som slutits mellan de internationella jordbruksforskningsinstitut och FAO. Detta standardavtal skall ändras genom beslut av det styrande organet senast vid dess andra ordinarie sammanträde, i samråd med de internationella jordbruksforskningsinstitut och i enlighet med relevanta bestämmelser i detta fördrag, särskilt artiklarna 12 och 13, och enligt följande villkor:
 - i) De internationella jordbruksforskningsinstitut skall regelbundet informera det styrande organet om de standardavtal som slutits i enlighet med en av det styrande organet fastställd tidsplan.
 - ii) Fördragsslutande parter, inom vars territorium genetiska resurser för livsmedel och jordbruk har insamlats från *in situ* förhållanden, skall på begäran få prover på sådana växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, utan standardavtal.
 - iii) Vinster som uppstår under ovan nämnda standardavtal för överföring av material, och som tillkommer den mekanism som anges i artikel 19.3f, skall särskilt användas för bevarande och hållbart nyttjande av den ifrågavarande växtgenetiska resursen för livsmedel och jordbruk, i synnerhet i nationella och regionala program i utvecklings- och övergångsländer, särskilt i mångfaldscentrum och de minst utvecklade länderna.
 - iv) De internationella jordbruksforskningsinstitut skall efter förmåga vidta lämpliga åtgärder för att trygga att fastställda villkor i standardavtalen efterlevs och skall skyndsamt informera det styrande organet om överträdelser.

- c) De internationella jordbruksforskningsinstituterna erkänner det styrande organets befogenhet att utforma policyanvisningar för de *ex situ*-samlingar som de innehar och som är underkastade bestämmelserna i detta fördrag.
 - d) De vetenskapliga och tekniska anläggningar där dessa *ex situ*-samlingar bevaras skall kvarstå under de internationella jordbruksforskningsinstitutens myndighet. De internationella jordbruksforskningsinstituterna förbinder sig att förvalta och administrera dessa *ex situ*-samlingar i enlighet med internationellt godkända normer, särskilt de normer för genbanker som godkänts av FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
 - e) På begäran av ett internationellt jordbruksforskningsinstitut skall fördragets Sekreterare vidta åtgärder för att tillhandahålla lämpligt tekniskt stöd.
 - f) Fördragets sekreterare äger i varje ögonblick rätt att få tillträde till anläggningar samt till att inspektera all verksamhet som där utförs som direkt berör bevarande och utbyte av det material som avses i denna artikel.
 - g) Om ett tillfredsställande bevarande av dessa *ex situ*-samlingar, som innehas av de internationella jordbruksforskningsinstituterna, förhindras eller hotas av vilken som helst händelse, inbegripet *force majeure*, skall fördragets sekreterare, med värdlandets medgivande, i möjligaste mån hjälpa till med evakuering eller överföring av materialet.
- 15.2 De fördragsslutande parterna är överens om att bevilja förenklat tillträde till de växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, i bilaga I under det multilaterala systemet, till de internationella jordbruksforskningsinstitut som stöds av CGIAR och som tecknat avtal med det styrande organet i enlighet med detta fördrag. Dessa centrum skall finnas förtecknade på en lista som fördragets sekreterare innehar och som på begäran ställs till de avtalsslutande parternas förfogande.
- 15.3 Annat material än det som ingår i bilaga I, och som har mottagits och bevarats av internationella jordbruksforskningsinstitut efter det att detta fördrag trätt i kraft, skall vara tillgängligt på villkor som är förenliga med dem som överenskommits inbördes mellan de institut som har mottagit materialet och dessa resursers ursprungsland eller det land som förvärvat resurserna i enlighet med konventionen om biologisk mångfald eller annan tillämplig lagstiftning.
- 15.4 De fördragsslutande parterna uppmanas att på inbördes överenskomna villkor bevilja de internationella jordbruksforskningsinstitut, som tecknat avtal med det styrande organet, tillträde, till växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk för odlade växter som inte räknas upp i bilaga I och som är av betydelse för institutens program och verksamhet.
- 15.5 Det styrande organet skall även sträva efter att upprätta avtal för de ändamål som anges i denna artikel med andra relevanta internationella institutioner.

Artikel 16 – Internationella nätverk för växtgenetiska resurser

- 16.1 Det nuvarande samarbetet inom ramen för internationella nätverk för växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk skall uppmuntras eller utvecklas, med hänsyn till befintliga avtal och i enlighet med bestämmelser i detta fördrag, för att säkerställa en så fullständig täckning som möjligt av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- 16.2 De fördragsslutande parterna skall, när så är lämpligt, uppmuntra samtliga relevanta institutioner, inklusive statliga, privata och icke-statliga, institutioner för forskning och förädling eller andra institutioner, att medverka i de internationella nätverken.

Artikel 17 – Det globala informationssystemet för växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk

- 17.1 De fördragsslutande parterna skall samverka för att på grundval av befintliga informationssystem utveckla och förstärka ett globalt informationssystem för att underlätta utbyte av information om vetenskapliga, tekniska och miljömässiga frågor rörande växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, för att detta informationsutbyte skall kunna bidra till att fördela nyttan genom att ställa information om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk till förfogande för samtliga fördragsslutande parter. När det globala informationssystemet utvecklas, kommer samarbete med förmedlingsinstitutionen (*Clearing-House mechanism*) för konventionen om biologisk mångfald att eftersträvas.
- 17.2 På grundval av anmälan av fördragsslutande parter, bör, för att skydda materialet, en snabb varning utfärdas om faror som hotar ett effektivt bevarande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- 17.3 De fördragsslutande parterna skall samarbeta med FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk vid dess regelbundna översyn av tillståndet för världens växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk i avsikt att underlätta uppdateringen av den rullande globala handlingsplan som hänvisas till i artikel 14.

DEL VI – FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 18 – Finansiella resurser

- 18.1 De fördragsslutande parterna förbinder sig att genomföra en strategi för finansiering av genomförandet av detta fördrag i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.
- 18.2 Målen med strategin för finansiering är att förstärka tillgängligheten, öppenheten, ändamålsenligheten och effektiviteten vid anskaffningen av finansiella resurser för genomförandet av verksamhet som lyder under detta fördrag.
- 18.3 I syfte att mobilisera medel för prioriterade verksamheter, planer och program, särskilt i utvecklings- och övergångsländer, och med hänsyn till den globala handlingsplanen, skall det styrande organet regelbundet fastställa ett finansiellt mål.

18.4 I överensstämmelse med denna strategi för finansiering:

- a) Skall de fördragsslutande parterna vidta nödvändiga och lämpliga åtgärder inom ramen för styrande organ för relevanta internationella mekanismer, fonder och organ, för att säkerställa att önskad prioritet och uppmärksamhet ges effektiv fördelning av förutsebara och överenskomna resurser för genomförandet av planer och program i överensstämmelse med detta fördrag.
- b) Kommer omfattningen av hur de avtalsslutande parter som är utvecklings- eller övergångsländer kan fullgöra sina åligganden enligt detta avtal bero på den effektiva fördelningen, i synnerhet från de fördragsslutande parter som är utvecklade länder, av de resurser som avses i denna artikel. De fördragsslutande parter som är utvecklings- eller övergångsländer skall ge nödvändig prioritet, i sina egna planer och program, till förstärkning av sin kapacitet när det gäller växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- c) Tillhandahåller också de fördragsslutande parter som är utvecklade länder, och de avtalsslutande parter som är utvecklings- och övergångsländer använder, finansiella resurser för genomförandet av detta avtal via bilaterala, regionala och multilaterala vägar. Dessa vägar skall inkludera mekanismen som avses i artikel 19.3f.
- d) Samtycker varje fördragsslutande part till att påbörja nationell verksamhet för bevarande och hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk och att anslå finansiella resurser till denna verksamhet efter förmåga och finansiella tillgångar. De anslagna finansiella resurserna skall inte användas till ändamål som inte är förenliga med bestämmelserna i detta fördrag, i synnerhet på områden som rör internationell handel med råvaror.
- e) Medger de fördragsslutande parterna att de finansiella vinster som följer av artikel 13.2d är en del av strategin för finansiering.
- f) Kan frivilliga bidrag också tillhandahållas av de fördragsslutande parterna, den privata sektorn, med beaktande av bestämmelserna i artikel 13, icke-statliga organisationer och andra källor. De fördragsslutande parterna medger att det styrande organet skall överväga formerna för en strategi som syftar till att främja sådana bidrag.

18.5 De fördragsslutande parterna är överens om att prioritet kommer att ges till genomförandet av överenskomna planer och program för jordbrukare i utvecklingsländer, särskilt i de minst utvecklade länderna samt i övergångsländerna, som bevarar och på ett hållbart sätt nyttjar växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk.

DEL VII – INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel 19 – Det styrande organet

- 19.1 Ett styrande organ bestående av samtliga fördragsslutande parter inrättas härmed för detta fördrag.
- 19.2 Det styrande organets samtliga beslut skall fattas enhälligt, såvida man inte i enhällighet enats om en annan beslutsmetod för vissa åtgärder förutom de frågor som avses i artiklarna 23 och 24, som alltid kräver enhällighet.
- 19.3 Det styrande organets uppgift är att främja att detta fördrag genomförs till fullo och enligt målen, och i synnerhet att:
- a) ge allmänna anvisningar och riktlinjer för att följa upp, och att anta de rekommendationer som är nödvändiga för att genomföra, detta fördrag, särskilt det multilaterala systemet,
 - b) anta planer och program för att genomföra detta fördrag,
 - c) vid sitt första sammanträde anta och därefter regelbundet granska strategin för finansiering för att genomföra detta fördrag, i enlighet med bestämmelserna i artikel 18,
 - d) anta budgeten för detta fördrag,
 - e) planera och, med hänsyn till de medel som står till förfogande, inrätta de underorgan som anses nödvändiga, liksom deras respektive uppdrag och sammansättning,
 - f) i den mån det behövs skapa en lämplig mekanism, såsom ett förvaltningskonto, för att samla och använda de finansiella resurser organet får för att genomföra detta fördrag,
 - g) upprätta och vidmakthålla samarbete med andra relevanta internationella organisationer och fördragsorgan, i synnerhet partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald, när det gäller frågor som omfattas av detta fördrag, inbegripet deras medverkan i strategin för finansiering,
 - h) granska och anta, när så är lämpligt, ändringar av detta fördrag i enlighet med bestämmelserna i artikel 23,
 - i) granska och anta, när så är lämpligt, ändringar av bilagor i detta fördrag i enlighet med bestämmelserna i artikel 24,
 - j) planera formerna för en strategi som syftar till att främja de frivilliga bidragen, med särskild hänsyn till artiklarna 13 och 18,
 - k) fullgöra samtliga övriga nödvändiga funktioner för att uppnå målen i detta fördrag,
 - l) notera relevanta beslut som fattats av partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald och andra behöriga internationella organisationer och fördragsorgan,

- m) informera, när så är lämpligt, partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald och andra behöriga internationella organisationer och fördragsorgan om frågor som rör genomförandet av detta fördrag; och
 - n) godkänna bestämmelserna i avtalen med de internationella jordbruksforskningsinstituterna och andra internationella institutioner som avses i artikel 15, samt ompröva och ändra det standardavtal för överföring av material (MTA) som avses i artikel 15.
- 19.4 Med förbehåll för vad som anges i artikel 19.6 disponerar varje fördragsslutande part en röst och kan vid det styrande organets sammanträden företrädas av ett ombud som kan åtföljas av en ställföreträdare, liksom av sakkunniga och rådgivare. Ställföreträdarna, de sakkunniga och rådgivarna får delta i det styrande organets överläggningar, men har inte rösträtt utom då de är vederbörligen behöriga att ersätta ett ombud.
- 19.5 Förenta nationerna, dess fackorgan och Internationella atomenergiorganet, liksom varje stat som inte är fördragsslutande part, får delta som observatörer vid det styrande organets sammanträden. Varje annat organ eller fackorgan, såväl statlig som icke-statlig, som är behörigt inom områden, som har med bevarande eller hållbart nyttjande av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk att göra, och som har meddelat sekretariatet om sin önskan att delta som observatör vid något av det styrande organets sammanträden, kan ges tillträde, såvida inte minst en tredjedel av de närvarande avtalsslutande parterna motsätter sig detta. Tillträde och deltagande för observatörer skall följa de procedurregler som antagits av det styrande organet.
- 19.6 En medlemsorganisation i FAO som är fördragsslutande part och medlemsstaterna i denna medlemsorganisation som är fördragsslutande parter skall utöva rättigheter och fullgöra skyldigheter knutna till deras egenskap som medlem, i enlighet med FAO:s konstitution och allmänna stadgar efter vederbörliga förändringar.
- 19.7 Det styrande organet skall vid behov anta och modifiera sina egna procedurregler och sina finansiella bestämmelser, som inte får vara oförenliga med bestämmelserna i detta fördrag.
- 19.8 Närvaron av ombud som representerar en majoritet av de fördragsslutande parterna är nödvändig för att konstituera ett beslutsmässigt antal närvarande vid varje sammanträde med det styrande organet.
- 19.9 Det styrande organet skall hålla ordinarie sammanträden minst en gång vartannat år. Dessa sammanträden bör, i möjligaste mån, äga rum omedelbart före eller efter de ordinarie sammanträdena med FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk.
- 19.10 Det styrande organets extra sammanträden skall hållas när det styrande organet anser det nödvändigt eller på skriftlig begäran av en avtalsslutande part, under förutsättning att denna begäran stöds av minst en tredjedel av de fördragsslutande parterna.
- 19.11 Det styrande organet skall välja ordförande och vice ordförande (som tillsammans utgör "styrelsen"), i enlighet med dess procedurregler.

Artikel 20 - Sekretariatet

- 20.1 Det styrande organets sekreterare skall utses av FAO:s generaldirektör, efter det styrande organets godkännande. Sekreteraren skall förfoga över de medarbetare som kan behövas.
- 20.2 Sekreteraren skall utföra följande uppgifter:
- a) att organisera sammanträden för det styrande organet och för de underorgan som kan komma att bildas samt erbjuda dem administrativt stöd.
 - b) att hjälpa det styrande organet att fullgöra sina uppgifter, däribland de särskilda uppgifter som det styrande organet kan bestämma sig för att anförtro sekretariatet.
 - c) att rapportera om sin verksamhet till det styrande organet.
- 20.3 Sekreteraren skall underrätta samtliga fördragsslutande parter och FAO:s generaldirektör om:
- a) de beslut som fattats av det styrande organet inom 60 dagar från det att de antagits, och
 - b) den information som de fördragsslutande parterna lämnat i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag.
- 20.4 Sekreteraren skall tillhandahålla handlingar för det styrande organets sammanträden på Förenta nationernas sex språk.
- 20.5 Sekreteraren skall samarbeta med andra organisationer och fördragsorgan, särskilt sekretariatet för konventionen om biologisk mångfald, för att uppnå målen för detta fördrag.

Artikel 21 –Efterlevnad

Vid sitt första sammanträde skall det styrande organet överväga och godkänna effektiva samarbetsförfaranden och operativa mekanismer för att främja efterlevnaden av bestämmelserna i detta fördrag och behandla frågor som rör avsteg från dess efterlevnad. Dessa förfaranden och mekanismer skall inbegripa uppföljning och erbjudande om råd eller hjälp, inklusive juridisk rådgivning eller hjälp, om nödvändigt och i synnerhet till förmån för utvecklings- och övergångsländer.

Artikel 22 - Tvistlösning

- 22.1 I händelse av tvist mellan fördragsslutande parter rörande tolkningen eller tillämpningen av detta fördrag skall de berörda parterna söka lösning genom förhandlingar.
- 22.2 Om de berörda parterna inte kan nå en förhandlingsöverenskommelse kan de gemensamt vända sig till, eller begära medling av, en utomstående.
- 22.3 Vid ratificering, antagande eller godkännande av eller anslutning till detta fördrag, eller vid varje tidpunkt därefter, kan en fördragsslutande part deklarerat skriftligen till depositarien att den för en tvist som inte bilagts i enlighet med artikel 22.1 eller

artikel 22.2 ovan, accepterar en eller båda av de följande metoderna för lösning av tvister såsom obligatorisk:

- a) Skiljedom enligt det förfarande som anges i del 1 i bilaga II till detta fördrag.
- b) Hänskjutande av tvisten till Internationella domstolen.

22.4 Om de tvistande parterna inte, i enlighet med artikel 22.3 ovan, har godtagit samma eller något förfarande skall tvisten hänskjutas till förlikning i enlighet med del 2 i bilaga II till detta fördrag, såvida inte parterna överenskommer om annat.

Artikel 23 – Ändringar av fördraget

23.1 Ändringar av detta fördrag kan föreslås av varje fördragsslutande part.

23.2 Ändringar av detta fördrag skall antas vid ett sammanträde med det styrande organet. Texten till varje föreslagen ändring skall tillställas de fördragsslutande parterna av fördragets sekreterare minst sex månader före det möte vid vilket ändringen föreslås bli antagen.

23.3 En ändring av detta fördrag kräver enhällighet av de fördragsslutande parter som är närvarande vid det styrande organets sammanträde.

23.4 Varje ändring som antagits av det styrande organet skall träda i kraft mellan de fördragsslutande parter som har ratificerat, godtagit eller godkänt den på den nittionde dagen efter deposition av handlingen för ratificering, godtagande eller godkännande av minst två tredjedelar av de fördragsslutande parterna. Därefter skall ändringen träda i kraft för varje annan part på den nittionde dagen efter det att den fördragsslutande parten har ingivit sitt instrument för ratificering, godtagande eller godkännande av ändringen.

23.5 I denna artikel skall inte ett instrument som deponerats av en medlemsorganisation i FAO betraktas som ett tillskott till de instrument som deponerats av medlemsstater i en sådan organisation.

Artikel 24 - Bilagor

24.1 Bilagorna till detta avtal skall utgöra en integrerad del av fördraget och varje hänvisning till fördraget skall samtidigt utgöra en hänvisning till bilagorna.

24.2 Bestämmelserna i artikel 23 rörande ändringarna av detta fördrag avtal är tillämpliga på ändringar av bilagorna.

Artikel 25 - Undertecknande

Fördraget skall stå öppet för undertecknande vid FAO från den 3 november 2001 till den 4 november 2002 för samtliga FAO:s medlemmar och för samtliga stater som, utan att vara medlemmar i FAO, är medlemmar i Förenta nationerna, i en av dess specialiserade institutioner eller i Internationella atomenergiorganet.

Artikel 26 - Ratificering, godtagande eller godkännande

Fördraget skall ratificeras, antas eller godkännas av de medlemmar och icke-medlemmar i FAO som anges i artikel 25. Handlingarna för ratificering, godtagande eller godkännande skall deponeras hos depositarien.

Artikel 27 - Anslutning

Fördraget skall stå öppet för anslutning av samtliga medlemmar i FAO och av samtliga stater som, utan att vara medlemmar i FAO, är medlemmar i Förenta nationerna, i en av dess specialiserade institutioner eller i Internationella atomenergiorganet från den dag då fördraget stängts för undertecknande. Anslutningshandlingarna skall deponeras hos depositarien.

Artikel 28 - Ikraftträdande

28.1 Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 29.2 skall fördraget träda i kraft på den nittionde dagen efter den dag då den fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerats under förutsättning att minst tjugo ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument deponerats av medlemmar i FAO.

28.2 För varje medlem i FAO eller varje stat som, utan att vara medlemmar i FAO, är medlemmar i Förenta nationerna, i en av dess specialiserade institutioner eller i Internationella atomenergiorganet som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till detta fördrag efter det att den fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats, enligt artikel 28.1, skall fördraget träda i kraft på den nittionde dagen efter den dag då det fyrtionde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerats.

Artikel 29 – FAO:s medlemsorganisationer

29.1 När en av FAO:s medlemsorganisationer deponerar en ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningshandling för detta fördrag, skall medlemsorganisationen, enligt bestämmelserna i artikel II.7 i FAO:s konstitution, tillkännage varje ändring som rör fördelningen av befogenheter i den befogenhetsförklaring som inlämnats enligt artikel II.5 i FAO:s konstitution, om detta är nödvändigt med hänsyn till dess godtagande av fördraget. Varje fördragsslutande part kan, när som helst, begära av en medlemsorganisation i FAO som är fördragsslutande part att ange vem, medlemsorganisationen eller medlemsstaterna, som är ansvarig för genomförandet av en viss fråga som avses i detta fördrag. Medlemsorganisationen bör tillhandahålla denna information inom rimlig tid.

29.2 Ratifikations-, godtagande-, godkännande-, anslutnings- eller frånträdeshandling som deponerats av en medlemsorganisation i FAO skall inte betraktas som ett tillskott till de handlingar som ingivits av medlemsstaterna i denna medlemsorganisation.

Artikel 30 - Reservationer

Inga reservationer får göras till detta fördrag.

Artikel 31 – Icke-avtalsslutande parter

De fördragsslutande parterna skall uppmana varje medlemsstat i FAO eller varje annan stat som inte är avtalsslutande part att godta fördraget.

Artikel 32 - Frånträde

- 32.1 Varje fördragsslutande part kan när som helst efter två år från den dag då detta fördrag har trätt i kraft frånträda fördraget genom skriftlig underrättelse till depositarien. Depositarien skall omedelbart informera samtliga fördragsslutande parter om detta.
- 32.2 Frånträdet skall träda ikraft ett år efter den dag då depositarien mottagit denna underrättelse.

Artikel 33 – Upphörande

- 33.1 Fördraget upphör automatiskt om och när antalet fördragsslutande parter till följd av uppsägning understiger fyrtio, om inte annat beslutas i enhällighet av återstående fördragsslutande parter.
- 33.2 Depositarien skall underrätta samtliga återstående fördragsslutande parter när antalet minskat till fyrtio.
- 33.3 Om fördraget upphör skall placeringen av tillgångar ske enligt de finansiella bestämmelser som antagits av det styrande organet.

Artikel 34 - Depositarie

FAO:s generalsekreterare skall vara depositarie för detta fördrag.

Artikel 35 – Autentiska texter

De arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texterna av detta fördrag har lika giltighet.

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER GRÖDOR SOM OMFATTAS AV DET MULTILATERALA SYSTEMET

Livsmedelsgrödor

Gröda	Släkte	Anmärkningar
Brödfrukt	<i>Artocarpus</i>	Endast brödfrukt
Sparris	<i>Asparagus</i>	
Havre	<i>Avena</i>	
Betor	<i>Beta</i>	
Brassica-gruppen	<i>Brassica</i> m.fl.	Omfattar släktena: <i>Brassica</i> , <i>Aarmoracia</i> , <i>Barbarea</i> , <i>Camelina</i> , <i>Crambe</i> , <i>Diplotaxis</i> , <i>Eruca</i> , <i>Isatis</i> , <i>Lepidium</i> , <i>Raphanobrassica</i> , <i>Raphanus</i> , <i>Rorippa</i> och <i>Sinapis</i> . Gruppen omfattar oljeväxter och grönsaker som kål, raps, senap, krasse, rättika, rucola, rädisa och rovor. Arten <i>Lepidium meyenii</i> (maca) omfattas inte.
Duvärt	<i>Cajanus</i>	
Kikärt	<i>Cicer</i>	
Citrusfrukter	<i>Citrus</i>	Inbegripet, som rotstock, släktena <i>Poncirus</i> (citrontörne) och <i>Fortunella</i> (kumquat).
Kokosnöt	<i>Cocos</i>	
Viktiga kallaväxter	<i>Colocasia</i> , <i>Xanthosoma</i>	Viktiga kallaväxter, taro, tannia.
Morot	<i>Daucus</i>	
Jams	<i>Dioscorea</i>	
Korakan, fingerhirs	<i>Eleusine</i>	
Jordgubbe	<i>Fragaria</i>	
Solrosor	<i>Helianthus</i>	
Korn	<i>Hordeum</i>	
Sötpotatis, batat	<i>Ipomoea</i>	
Vial	<i>Lathyrus</i>	
Lins	<i>Lens</i>	
Äpple	<i>Malus</i>	
Kassava, maniok	<i>Manihot</i>	Endast <i>Manihot esculenta</i> .
Banan/mjölbananer	<i>Musa</i>	Utom <i>Musa textilis</i> .
Ris	<i>Oryza</i>	
Pärlihirs	<i>Pennisetum</i>	
Böna	<i>Phaseolus</i>	Utom <i>Phaseolus polyanthus</i> .
Ärtor	<i>Pisum</i>	
Råg	<i>Secale</i>	
Potatis	<i>Solanum</i>	Inbegripet sektion <i>Tuberosa</i> , utom <i>Solanum phureja</i> .
Aubergine	<i>Solanum</i>	Inbegripet sektion <i>Melongena</i> .
Durra	<i>Sorghum</i>	
Rågveten	<i>Triticosecale</i>	
Vete	<i>Triticum</i> m.fl.	Inbegripet <i>Agropyron</i> , <i>Elymus</i> och <i>Secale</i> .
Bondböna/Vicker	<i>Vicia</i>	
Vignaböna, mungböna m.fl.	<i>Vigna</i>	
Majs	<i>Zea</i>	Ej inbegripet <i>Zea perennis</i> , <i>Zea diploperennis</i> och <i>Zea luxurians</i> .

Foderväxter

Släkte	Art
ÄRTVÄXTER	
<i>Astragalus</i>	<i>chinensis</i> , <i>cicer</i> (kikvedel), <i>arenarius</i> (sanvedel)
<i>Canavalia</i>	<i>ensiformis</i> (jackböna)
<i>Coronilla</i>	<i>varia</i> (rosenkronill)
<i>Hedysarum</i>	<i>coronarum</i> (rosenväppling)
<i>Lathyrus</i>	<i>cicera</i> (rödviol), <i>ciliolatus</i> , <i>hirsutus</i> , <i>ochrus</i> , <i>odoratus</i> (luktväxt), <i>sativus</i> (plattviol)
<i>Lespedeza</i>	<i>cuneata</i> , <i>striata</i> (japansk buskklöver), <i>stipulacea</i>
<i>Lotus</i>	<i>corniculatus</i> (käringtand), <i>subbiflorus</i> , <i>uliginosus</i>
<i>Lupinus</i>	<i>albus</i> (vitlupin), <i>angustifolius</i> (blålupin), <i>luteus</i> (gullupin)
<i>Medicago</i>	<i>arborea</i> , <i>falcata</i> (gullusern), <i>sativa</i> (blåusern), <i>scutellata</i> (snäcklusern), <i>rigidula</i> , <i>truncatula</i>
<i>Melilotus</i>	<i>albus</i> (vit sötväppling), <i>officinalis</i> (sötväppling)
<i>Onobrychis</i>	<i>viciifolia</i> (esparsett)
<i>Ornithopus</i>	<i>sativus</i> (serradella)
<i>Prosopis</i>	<i>affinis</i> , <i>alba</i> , <i>chilensis</i> , <i>nigra</i> , <i>pallida</i>
<i>Pueraria</i>	<i>phaseoloides</i>
<i>Trifolium</i>	<i>alexandrinum</i> (alexandrinerklöver), <i>alpestre</i> , <i>ambiguum</i> , <i>angustifolium</i> , <i>arvense</i> , <i>agrocicerum</i> , <i>hybridum</i> (alsikeklöver), <i>incarnatum</i> (blodklöver), <i>pratense</i> (rödklöver), <i>repens</i> (vitklöver), <i>resupinatum</i> (doftklöver), <i>rueppellianum</i> , <i>semipilosum</i> , <i>subterraneum</i> (grävklöver), <i>vesiculosum</i>
GRÄSSLAG	
<i>Andropogon</i>	<i>gayanus</i>
<i>Agropyron</i>	<i>cristatum</i> , <i>desertorum</i>
<i>Agrostis</i>	<i>stolonifera</i> (krypven), <i>tenuis</i> (rödven)
<i>Alopecurus</i>	<i>pratensis</i> (ängskavle)
<i>Arrhenatherum</i>	<i>elatius</i> (knylhavre)
<i>Dactylis</i>	<i>glomerata</i> (hundäxing)
<i>Festuca</i>	<i>arundinacea</i> (rörsvingel), <i>gigantea</i> , <i>heterophylla</i> (skuggsvingel), <i>ovina</i> (fårsvingel), <i>pratensis</i> (ängssvingel), <i>rubra</i> (rödsvingel)
<i>Lolium</i>	<i>hybridum</i> (hybridrajgräs), <i>multiflorum</i> italienskt rajgräs), perenne (engelskt rajgräs), <i>rigidum</i> , <i>temulentum</i> (dårrepe)
<i>Phalaris</i>	<i>aquatica</i> , <i>arundinacea</i> (rörflen)
<i>Phleum</i>	<i>pratense</i> (timotej)
<i>Poa</i>	<i>alpina</i> (fjällgröe), <i>annua</i> (vitgröe), <i>pratensis</i> (ängsgröe)
<i>Tripsacum</i>	<i>laxum</i>
ANDRA FODERVÄXTER	
<i>Atriplex</i>	<i>halimus</i> , <i>nummularia</i>
<i>Salsola</i>	<i>vermiculata</i>

BILAGA II

Del 1

SKILJEDOM

Artikel 1

Den klagande parten skall meddela fördragets sekreterare om att parterna hänskjuter en tvist till skiljedom enligt artikel 22. Meddelandet skall ange vilken fråga som är föremål för skiljedom och, i synnerhet, innehålla de artiklar i fördraget, vars tolkning eller tillämpning tvisten gäller. Om parterna inte är överens om föremålet för tvisten innan skiljedomstolens ordförande utsetts, skall skiljedomstolen avgöra föremålet. Fördragets sekreterare skall översända de upplysningar som sålunda erhållits till alla fördragsslutande parter i detta fördrag.

Artikel 2

1. Vid tvister mellan två parter skall skiljedomstolen bestå av tre ledamöter. Vardera parten i tvisten skall utnämna en skiljedomare och de två skiljedomare som utnämnts på detta sätt skall genom gemensam överenskommelse utse den tredje skiljedomaren som skall vara skiljedomstolens ordförande. Den senare får inte vara medborgare i någon av de tvistande parterna eller ha sin normala hemvist i någon av dessa parters territorium eller vara anställd av någon av dem eller ha sysslat med ärendet i annan egenskap .
2. Vid tvister mellan fler än två fördragsslutande parter, skall tvistande parter med samma intresse utnämna en skiljedomare gemensamt genom överenskommelse.
3. Varje vakans skall fyllas på det sätt som föreskrivs för den ursprungliga tillsättningen.

Artikel 3

1. Om skiljedomstolens ordförande inte har utnämnts inom två månader efter det att den andre skiljedomaren utsetts, skall FAO:s generalsekreterare på begäran av en av parterna, utse ordföranden inom en tid av ytterligare två månader.
2. Om någon av parterna i tvisten inte utnämner skiljedomare inom två månader efter mottagandet av begäran härom, får den andra parten informera FAO:s generalsekreterare som skall göra tillsättningen inom en tid av ytterligare två månader.

Artikel 4

Skiljedomstolen skall fatta sina avgöranden i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag och folkrätten.

Artikel 5

Såvida inte de tvistande parterna överenskommer annat, skall skiljedomstolen själv bestämma sina procedurregler.

Artikel 6

Skiljedomstolen får, på begäran av en av parterna, rekommendera nödvändiga interimistiska skyddsåtgärder.

Artikel 7

Parterna i tvisten skall underlätta skiljedomstolens arbete och skall särskilt, med användande av alla till buds stående medel:

- a) Följa den med alla relevanta handlingar, upplysningar och anordningar; och
- b) möjliggöra för den att, om nödvändigt, inkalla vittnen och experter och motta deras bevisning.

Artikel 8

De tvistande parterna och skiljedomarna är skyldiga att sekretesskydda varje information de får i förtroende under skiljedomstolens förhandlingar.

Artikel 9

Såvida inte skiljedomstolen bestämmer annat på grund av de särskilda omständigheterna i målet skall kostnaderna för skiljedomstolen fördelas lika mellan de tvistande parterna. Skiljedomstolen skall registrera alla sina kostnader och skall de tvistande parterna en slutavräkning på dessa.

Artikel 10

Varje avtalsslutande part som har ett rättsligt intresse i tvistens sakfråga vilket kan påverkas av beslutet i målet får intervensera i förhandlingarna efter medgivande av skiljedomstolen.

Artikel 11

Skiljedomstolen får höra och avgöra motkrav som uppkommer direkt av sakfrågan för tvisten.

Artikel 12

Skiljedomstolens beslut i såväl procedur- som sakfrågor skall fattas genom majoritetsröstning bland dess ledamöter.

Artikel 13

Om en av de tvistande parterna inte inställer sig inför skiljedomstolen eller underlåter att försvara sin sak får den andra parten begära att skiljedomstolen fortsätter förhandlingarna och fäller sitt avgörande. En parts frånvaro eller underlåtenhet att försvara sin sak skall inte utgöra ett hinder för förhandlingarna. Innan skiljedomstolen avger sitt slutliga avgörande måste den förvissa sig om att kravet är sakligt och rättsligt välgrundat.

Artikel 14

Skiljedomstolen skall avge sitt slutliga avgörande inom fem månader från den dag då den är fullt beslutsför, såvida den inte anser det nödvändigt att utsträcka tidsgränsen med ytterligare fem månader.

Artikel 15

Skiljedomstolens slutliga avgörande skall begränsas till sakfrågan för tvisten och skall ange de skäl som det grundar sig på. Det skall innehålla namnen på de ledamöter som har deltagit och datum för det slutliga avgörandet. Varje ledamot av skiljedomstolen kan bifoga egen eller avvikande mening mot det slutliga avgörandet.

Artikel 16

Avgörandet skall vara bindande för parterna i tvisten. Det skall ej gå att överklaga, såvida inte parterna i tvisten i förväg har överenskommit om ett besvär förfarande.

Artikel 17

Eventuell tvist som uppstår mellan parterna i tvisten beträffande tolkningen eller genomförandet av det slutliga avgörandet kan av endera av de tvistande parterna hänskjutas för beslut till den skiljedomstol som fällde det.

Del 2

FÖRLIKNING

Artikel 1

En förlikningskommission skall tillsättas på begäran av någon av parterna i tvisten. Kommissionen skall, såvida inte de tvistande parterna bestämt annat, bestå av fem ledamöter, varav två utses av vardera parten, och en ordförande utsedd gemensamt av dessa ledamöter.

Artikel 2

Vid tvister mellan fler än två fördragsslutande parter skall tvistande parter med samma intresse utse sina ledamöter i förlikningskommissionen gemensamt efter överenskommelse. I det fall två eller fler tvistande parter har olika intressen eller det råder oenighet om huruvida de har samma intressen, skall de utse sina ledamöter separat.

Artikel 3

Om de tvistande parterna inte har utsett sina förlikningsmän inom två månader efter den dag då begäran om att tillsätta förlikningskommission gjorts skall FAO:s generalsekreterare, om den part som gjort denna begäran så önskar, tillsätta dessa förlikningsmän inom en tid av ytterligare två månader.

Artikel 4

Om ordförande i förlikningskommissionen inte har utsetts inom två månader efter det att den siste av ledamöterna i nämnden utsetts, skall FAO:s generalsekreterare, om någon av de tvistande parterna så önskar, utse ordförande inom en tid av ytterligare två månader.

Artikel 5

Förlikningsnämnden skall fatta sina beslut genom majoritetsröstning bland dess ledamöter. Den skall, såvida parterna i tvisten inte har överenskommit annat, fastställa sitt eget förfarande. Den skall lämna förslag till lösning av tvisten, vilket parterna skall överväga i positiv anda.

Artikel 6

Oenighet beträffande förlikningsnämndens behörighet skall avgöras av nämnden.